

Godsejers Beskyttelse, og derfor er det, vi have kæmpet for at faa Fæste afskaffet.

Saa tales der saa tidt om, at mange Selvejere ere Prioritetsbestyrere. Ja, det kan undertiden være slemt nok, men det har ogsaa undertiden sine gode Sider, derpaa kunde jeg nævne adskillige Eksempler. Naar en Mand og Kone dør og efterlade sig voksne Børn, kunne disse dog enes om at fortsætte Driften ved at tage fælles Skøde i Huset eller Gaarden, men noget helt andet er det med Fæsterne, det kender jeg ogsaa Eksempler paa. Naar Forældrene dø, og Børnene ikke se sig i Stand til at fæste, skulle de forlade Fædreneshjemmet. Og saa er der endelig den Omstændighed ved at være Prioritetsbestyrer, som man siger, at man har dog altid noget at sætte i Pant. Det er langt værre at være Bestyrer af Kautionsgæld, det har jeg selv prøvet. Da jeg i sin Tid skulde fæste min Gaard, havde jeg ikke Penge nok. Jeg maatte laane Penge dertil. Der er mange Fæstere, der maa laane Penge for at kunne fæste, og hvis det saa sker, at Fæsteren og Hustru dø og efterlade sig Børn, ere disse Børn saa fattige som Kirkerotter, og saa gaar det ud over Kautionisterne. Jeg husker saa tydeligt, at jeg stod og manglede nogle Penge, da jeg skulde give noget mere i Fæste, end jeg havde ventet, og jeg gik da til en velhavende Mand, der laante mig dem paa mit glatte Ansigt, men saa kom han adskillige Gange og spurgte mig, om jeg kunde betale dem igen, hvorfor jeg sørgede for at faa dem betalt saa hurtigt som muligt.

Det siges, at naar vi nu skulle have Fæste, skal det være noget helt andet, det skal være Stats- eller Kommunefæste. Men saa spørger jeg: Hvorfor skulle vi kæmpe for at faa Fæstet afskaffet og saa samtidig indføre noget nyt, naar det nye, vi ville indføre, endda aldrig kan skaffe saa gode og billige Vilkaar som dem, Fæsterne havde under en Godsejer? Det er soleklart, at hvis Stat eller Kommune skal købe Jord og rejse Bygninger og fæste ud, kan det aldrig blive paa saa billige Vilkaar for en Fæster, som naar han er under en Godsejer. Og jeg vil særlig betone, at ingen Mennesker kunne arbejde med saa stor Iver, Lyst og Energi paa noget, der ikke er deres eget, som de kunne arbejde paa det, der er deres eget. Der er ved det Lovforslag, her foreligger, anvist en Vej, ad hvilken unge, raske Mænd og Kvinder kunne arbejde sig frem til med

Tiden at blive virkelige Ejere af Hus og Grund. Naar de med Flid og Nøjsomhed ville drive den Lod, de komme i Besiddelse af, er der rimelig Udsigt til, at de kunne høste Frugten af det Arbejde, de have nedlagt i deres Bedrift. Jeg, som har været Fæster i 34 Aar, har følt det, jeg har aldrig kunnet arbejde med den Lyst og Energi, som jeg vilde have kunnet, hvis jeg havde arbejdet paa mit eget. Det er det, som er Hovedsagen her, at vedkommende kan arbejde sig frem og saaledes høste Frugten af sit Arbejde. Jeg, der, som jeg har nævnt, har været Fæster i 34 Aar og altsaa har nogen Erfaring paa det Omraade, vil give alle de ærede Talere, som have syslet med den Tanke at ville oprette offentligt Fæste, det velmente Raad: Læg dog ikke jeres Hjerner alt for stærkt i Blød med denne Opgive, for jeg tror, det bliver umuligt at finde en Form, som kan være tilfredsstillende. Jeg mener, at hvis Fæste bliver indført i det foreliggende Lovforslag, bliver det kun et dødt Bogstav.

Formanden: Folketingsmanden for Skanderborg Amts 2den Valgkreds har Ordet for en kort Bemærkning.

H. Rasmussen: Den korte Bemærkning, jeg ønsker at gøre, skal kun være den, at det neppe er lykkedes det ærede Medlem fra Faaborg (H. P. Pedersen) at overbevise nogen af dem, der ere Tilhængere af offentligt Fæste, om, at de ere inde paa en urigtig Vej. Alle vi, som tro, at vi i Fremtiden maa den Vej, ere sikkert enige med det ærede Medlem om, at det kan have været uheldigt at være Fæster under en privat Godsejer, der har været og er i Stand til at bære sig ad, som han finder for godt, og alene at bestemme de Vilkaar, hvorunder Fæsterne skulle leve og virke. Vi forstaa alle godt, at de, der have det saaledes, ønske at komme bort fra dette private Forhold, og derfor undrer det mig heller ikke, hvad det ærede Medlem sagde, at der sine Steder, hvor man endnu har privat Fæste, er Socialdemokrater og radikale, der arbejde for at faa dette Forhold forandret. Det finder jeg meget rimeligt, men det, som vi, der gøre os til Talsmænd for Indførelse af offentligt Fæste, ønske, kan ikke sammenlignes med det, det ærede Medlem omtalte. Jeg finder for øvrigt, at det er fuldstændig rigtigt, hvad der om dette Spørgsmaal i sin Tid er sagt af afdøde Vilhelm Lassen, og jeg finder Anledning til at udtale min